List 24. **NOVICE** Tečaj LVIII.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol teta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 15. junija 1900.

Politični oddelek.

Kaj sedaj?

Zasedanje državnega zbora se je povse nenadoma zaključilo, in kakor že tolikokrat v zadnjih letih sili zopet na vsa usta vprašanje: Kaj sedaj?

Iz krogov, ki so v dotiki z vlado in poznajo ondu vladajoče mnenje, se razširja z neko posebno usiljivostjo vest, da za sedaj se sploh ničesar ne zgodi. Vlada hoče pričakovati, da se strasti pomirijo. Za sedaj bo vladala brez parlamenta, bržčas s pomočjo slavnoznanega § 14. in šele, kadar to iz ozirov na prazne blagajnice ne bo več možno, hoče poskusiti, če se ne da zopet vladati s parlamentom.

Klavernejšega programa v tako velekritičnih časih, nego je program dr. Körberja, si že pač ni možno misliti, kajti ta program ne pomeni druzega, kakor krizo v permanenci oziroma vladanje prikritega absolutizma, dokler bodo to dopuščale državne blagajne. Kaj si dr. Körber in njegovi tovariši res domišljajo, da bodo na ta način rešili velikansko, stebre države podkopajočo notranjepolitično krizo?

Če ima sedanje uradniško ministrstvo količkaj življenske moči v sebi, mora vender vedeti, da normalnih razmer v parlamentu ne ustvari drugače, kakor če se odloči na energičen korak. Prav tako kakor so Nemci s svojo obstrukcijo dokazali, da ni mogoče vladati proti njim, dokazali so to tudi Čehi. Ti zahtevajo zadoščenja za krivico, ki se jim je storila s preklicem jezikovnih naredeb in je več kakor gotovo, da bodo nadaljevali obstrukcijo vse dotlej, dokler ne dobe zadoščenja oziroma, dokler bo po opravilniku obstrukcija sploh mogoča.

Govori se o novih pogajanjih mej Čehi in Nemci, ali tudi največji optimisti se ne upajo trditi, da je od teh pogajanj pričakovati kaj uspeha. Nemcem ni za spravo in ni jim za uredbo jezikovnega vprašanja, ker je sedanje stanje zanje najugodnejše. V svojem binkoštnem programu so sicer privolili v to, da se v čeških okrajih uvede češki notranji uradni jezik, toda sedaj zahtevajo, da se morajo zajedno s to uredbo dati Nemcem vsakovrstne koncesije, v katere Čehi ne morejo privoliti.

Kaj sedaj? Pogajanja ne bodo imela uspeha, ker si stoje češke in nemške zahteve dijametralno nasproti. Državnega zbora ni možno sklicati, ker bi Čehi zopet nadaljevali obstrukcijo.

Vlada je še pred zaključenjem državnega zbora grozila z razpustom. Resno pač na to ni možno misliti, saj je brez dvoma, da bi imela vlada v novi zbornici še veliko manj prijateljev, nego jih ima v sedanji. Razmere so take, da bi pri novih volitvah Poljaki, nemški klerikalci, nemški liberalci in bržčas tudi antisemitje izgubili več ali manj mandatov, in da bi ti prišli v radikalne roke, tako da bi se položaj v parlamentu samo poostril in bi bilo še težje vladati, ako bi se poprej ne poravnal boj med narodi.

V očigled vsemu temu je jasno, da ima vlada samo dve poti odprti, ako hoče ustvariti normalne razmere. Prvo sredstvo bi bila prememba ustave, toda za to se vlada, ki je vseskoz centralističnega mišljenja, neče odločiti, četudi je večina parlamenta odločno federalističnega mnenja. „Fremdenblatt“ je to v članku, ki ga je priobčil neposredno po zaključenju državnega zbora več kakor samo razumljivo namignil in o tem tudi nihče ne dvomi, kdor je količkaj informiran v mišljenju dvornih in vojaških krogov.

Na jednostransko ugoditev češkim zahtevam je tudi težko misliti. Ministrski predsednik Körber je prav z izjavo, da Čehom na noben način ne ugodi, ako v to ne privolijo levičarji, razbil parlamentarno večino, in zato je povse neverjetno, da bi to storil sedaj, zlasti ker Nemci nikakor niso voljni odjenjati in bi bržčas vsak tak korak provzročil nemško obstrukcijo.

Istotako bi se z oktroiranjem Körberjevega jezikovnega načrta ničesar ne doseglo, ker s tem načrtom niso zadovoljni niti Čehi niti Nemci nego ga tako jedni kakor drugi odločno odklanjajo. Avtoritativno bi se dalo jezikovno vprašanje rešiti samo tako, da bi se oktroiral nekak okvirni, za vso državo veljavni zakon, čigar izpolnitev bi se potem prepustila deželnim zborom.

Z ozirom na vse to je mogoče samo na jeden način ustvariti normalne razmere v parlamentu, to je z oktroiranjem tacega opravilnika, da postane sploh vsaka obstrukcija nemogoča. To se vladi z vseh strani priporoča, katerim je sploh za redno parlamentarno delo, a če se zato ne odloči, postane sama grobokop parlamenta. S.

Politični pregled.

Položaj. — Z zaključenjem državnega zbora dosegli so Čehi velik uspeh. Vlada je spoznala, da nima moči, premagati češko obstrukcijo. Vladalo bo vsaj za sedaj s § 14, mej tem pa iskala izhoda iz nastalega kaosa. Kakor je minister Piętak se izjavil, bo poteklo dlje časa, predno se skliče državni zbor.

Zaključenje državnega zbora. — Minoli teden je bil velikega pomeoa. Kar je vlada že dlje časa pripravljala, kar se je že dlje časa pletlo, to se je zdaj izvršilo a se tudi izjavilo. Ko se je sešel državni zbor 6. t. m. je poljskega kluba načelnik Jaworski kategorično zahteval, da morajo Čehi opustiti obstrukcijo, sicer da desnice ni več smatrati za eksistentno, Čehi so sklenili, da od obstrukcije ne odnehajo. V seji izvrševalnega odbora desnice, ki jo je sklical Jaworski le vsled pritiska drugih strank, so Čehi sicer izjavili, da hočejo ostati pri desnici, da pa morajo obstrukcijo nadaljevati, dokler se ne prekliče vsaj Kindingerjev ukaz. S tem pa Jaworski in Kathrein nista bila zadovoljna, in Jaworski je brez ovinkov povedal, da Poljaki ne pripadajo več k desnici. Še tisti dan se je po prizadevanju ministerskega predsednika ustanovila nova večina v namen, da dožene razpravo o budgetnem provizoriju iu zaduši češko obstrukcijo. Razen čeških veleposestnikov in Slovanske krščanske zveze so se vse stranke pridružile tej novi večini. A še tisti dan, ko je bila ustanovljena ta večina, je že tudi razpadla. Razbila jo je češka obstrukcija. Nova večina je v petek hotela začeti boj zoper Čehe. Ko je predsednik Fuchs naznanil konec seje, je po storjenem dogovoru Zallinger predlagal, naj se seja nadaljuje, in sicer naj se začne razprava o obrtni noveli. Na ta način se je hotelo pretrgati čitanje brezštevilnih interpelacij in priti na dnevni red, do budgetnega provizorija. Čehi so na ta poskus nasilstva odgovorili s hrupno interpelacijo. Razgrajali so od 6. ure zvečer do 1. ure zjutraj tako, da je bilo vsako posvetovanje nemogoče. Vlada bi bila pač rada, da se je s silo postopalo proti Čehom, a zbala se je tega, kar bi nasilstvu sledilo na Češkem, in zato je hitro zasedanje zaključila. Na veliko jezo nemških strank, ki dobro čutijo, da je to zlasti zanje strašanska blamaža.

Nova zveza. — Hohenwartov klub se je zopet oživil. Ko je razpadla desnica so se češki veleposestniki, slovensko-hrvatski-rusinski klub in centrum združili v skupen klub, ki se zove Verband der Rechten in ima popolnoma tisti program, kakor ga je imela desnica. Ta novi klub je sklenil, gojiti prijateljstvo s Čehi in je volil svojim načelnikom grofa Pallffyja.

Nemiri na Kitajskem. — Družba kitajskih razbojnikov, takozvanih „boksarjev“, kateri napadajo tujce, zlasti kristjane in jih mučijo in more na nečuven način, se ne briga za ukaz pekinške vlade, da pod smrtno kaznijo ne sme pristopiti nihče k tej družbi, marveč ta družba se množi od dne do dne. Okoli Pekina so se boksarji utaborili in je pričakovati, da udero v mesto, kjer bi uprizarjali grozodejstva nad tujimi naseljenci. Vnanje velevlasti so ukrenile vse potrebno, da se zavaruje bivanje tujcev na Kitajskem pred nevarno družbo boksarjev. Ruska vlada je odredila, da odkoraka 2000 kozakov v Pekin, poleg tega je v Vladivostoku na nogah 10.000 ruskih vojakov, kateri v kratkem času lahko prestopijo mejo pokrajine, v katerej stoji glavno mesto Kitajske, Pekin. V Port-Arthurju pa je še 14.000 mož ruske vojske, ki čakajo ukrcanja. V luki Taku je vsidrano vojno brodovje vnanjih velevlasti in sicer 9 ruskih brodov, 3 francoski, 3 angleški, 3 nemški, 2 američanska in 2 japonska vojna broda. Na več krajih so se spoprijeli inozemski vojaki z boksarji. V mestih vlada mej tujci velik strah, zlasti ker se v enomer čuje o novih grozodejstvih. V diplomatskih krogih je razširjena misel, da je organizacija družbe boksarjev delo neke evropske velevlasti, ki je hotela dobiti prevlast v Pekinu, katera nakano so še zarana zasledile druge velevlasti in jo hočejo preprečiti! — Ako je to resnica, tedaj si zamoremo misliti, da so vso stvar zmešali Angleži, kateri bi v prvi vrsti radi odvrnili pozornost Evrope od južne Afrike in v ta namen zbrodili nekako „kitajsko vprašanje“, kjer bi naj se zlasti moglo dražiti z vspehom Angliji nevarno Rusijo. Toda ta nakana se Angležem težko posreči, kajti Rusija je v iztočni Aziji tako močna, da jej nobena velevlast ne more do živega. Vender je nevarnost, da bi se baš vsled Rusiji sovražnih prizadevanj vtegnilo na Kitajskem kaj zgoditi, kar bi zapalilo veliko mednarodno vojno, katere nas Bog varuj!

Vojna v južni Afriki. — Angleži so sicer dospeli v Johannesburg ter razvili ondi na javnih poslopjih angležko zastavo, govori se celo, da so zasedli že tudi Pretorijo, stolno mesto Transvaala. Toda vojna s tem še ni končana popolnoma, ker je predsednik Krüger izjavil, da se Transvaalci hočejo boriti za svojo neodvisnost do zadnjega. Tudi generalissimus Burov, Botha, je rekel v Pretoriji, ko mu je tamošnje ženstvo izročilo zastavo, „da dokler ima Transvaal še na tisoče požrtvovalnih mož, ki so pripravljeni braniti svoj rod in dom, da jim ni treba misliti na to, da jim tujci ugrabijo najdražje na svetu — domovino. Angleži se ta hip že nahajajo v Pretoriji, kjer so razobesili angležko zastavo in jim je mestno vodstvo izročilo ključe. Krüger je prenesel svoj vladni šotor v Lydenburg in okoli Pretorije se zbirajo močne čete Burov. Mej Buri vlada še isto vojno navdušenje, kakor v početku in zlasti še radi tega, ker so se jim jeli pridruževati razni ustaši v Griqualandu itd. Tudi Ašanti nadlegujejo občutno Angleže in Buri upajo, da se jim posreči pregnati Angleže tako iz Pretorije, kakor iz Johanesburga in izražajo nado, da je angležko zasedanje teh mest le od danes do jutri.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

(Dalje).

Mnenje odsekovo je torej, da T-ove opekarne niso kmetijski postranski obrti. Že tovarniški obrat, veliko število le pri obratu in ne tudi sicer pri kmetijstvu uslužbenih delavcev, prav znatna množina izdelanih opek, ki se gotovo ne smejo več šteti za surovino, katere značaj v kmetijskih postranskih obrtih predelani izdelki ne smejo izgubiti — kažejo, da gre tu za podjetje, ki spada pod obrtni red; tega

mnenja je tudi posestnik opekarn, vsaj jih izvršuje na podlagi obrtnega lista. Toda ne glede na to se ta obrat pred vsem že zaradi tega ne more imenovati kmetijski postranski obrt, ker opekarne sploh, brez ozira na obseg in na to, če je opeka surovina ali ne, niso obrati, ki se pečajo s kmetijskimi produkti. Materijal za opeke se dobiva iz zemlje, zemlja pa ni nikak kmetijski izdelek. Tega mnenja je odsek, kakor tudi upravno sodišče, ki je v razsodbi z dne 8. maja l. 1894, št. 1578 izreklo, da pri opekarni nikakor ne gre za kmetijsko industrijo. Pri tej mora namreč „iti za kmetijski produkt, pri čemur se more pod pojmom kmetijstvo po običajnem in v kmetijstvu stalnem pomenu besede subsumirati le poljedelstvo, gozdarstvo in živinoreja. Pri izdelovanju opeke pa ni govora o kakem kmetijskem produktu, kajti zemlja, iz katere se dobiva materijal za izdelovanje opeke, tvarja sicer potrebno podlago in pogoj kmetijstva, nikakor pa ni njegov produkt“.

Po trdnem prepričanju odsekovem torej niso T-ove opekarne nikaki kmetijski obrati in tudi pri njih uslužbeni delavci — Lahi, ki so le opekarji in se ne pečajo s kmetijskim delom — niso kmetijski delavci, torej tudi ne izvzeti od dolžnosti bolniškega zavarovanja. Tudi c. kr. obrtno nadzorništvo za IV. nadzorni okraj v Gradcu smatra T-ove opekarne za brezdvomno obrtne obrate, katerih delavci so dolžni, da se zavarujejo za slučaj bolezni. Odsek torej predlaga: Zbornica se naj izjavi v tem zmislu.

Zbornični svetnik Josip Lenarčič vpraša, kako utemeljuje T. svojo pritožbo.

Zbornični tajnik pojasni, da pritožnik trdi, da so delavci obeh opekarn poljedelski delavci, kateri ne izdelujejo iz tuje ilovce, temveč iz te, katera je pri opekarnah na njegovem svetu. — Pri glasovanju se sprejme odsekov predlog.

V. Zbornični podpredsednik Anton Klein poroča o prošnji krojaške zadruge v Ljubljani za prispevek v pokritje stroškov za krojaški tečaj. C kr. trgovinsko ministrstvo je dovolilo, da napravi c. kr. tehnologični obrtni muzej na Dunaju v Ljubljani tečaj za krojaške mojstre in pomočnike. Taki tečaji se vrše na Dunaju, zunaj Dunaja pa je bilo mesto Ljubljana prvo, ki je napravilo tak tečaj. Tečaj se je vršil od 8. februvarja do 3. marca t. l. v dvorani mestnega doma. Na tem tečaju je učil od ministrstva imenovani strokovni učitelj Matija Kunc 19 mojstov in 11 pomočnikov. Pouk je obsegal vsa važna ročna dela krojačev, anatomijo, jemanje mere, urezovanje vzorcev, strokovno risanje itd.

Zadruga krojačev je morala za tečaj preskrbeti učni lokal, razsvetljavo, kurjavo in snaženje, dalje učne pripomočke, kakor potrebno število miz, stojala, table, oder, papir, merila, črtovnike, svinčnike, kredo, spričevala itd.

Učni prostor, kurjavo in razsvetljavo je mestni magistrat zadrugi brezplačno prepustil. Druge stroške pa, ki znašajo skupaj 230 gld. to je 460 kron, pa bi morala plačati zadruga. Zadruga pa nima toliko premoženja, da bi mogla te stroške poravnati in zaradi tega prosi zbornico podpore. Ker je odsek prepričan, da so taki tečaji za prospeh krojaškega obrta zelo koristni, in ker v drugih deželah take tečaje podpirajo trgovska in obrtniška zbornica, dežela in dr., in ker je tudi tukajšnja zbornica dovolila leta 1898 podporo čevljarskemu tečaju v Ljubljani in leta 1899 čevljarskemu tečaju v Tržiču, priporoča odsek, da bi zbornica imenovani zadrugi za stroške tečaja dovolila podporo v znesku 90 gld. to je 180 kron. — Predlog se sprejme.

VI. Zbornični svetnik Fran Omersa poroča o prošnjah za dovoljenje, da se napravi v Zagradcu javna tehtnica. C. kr. okrajno glavarstvo v Novem mestu je poslalo zbornici prošnji J. H. iz Fužin pri Zagradcu in I. O. iz Zagradca za dovolitev javne tehtnice v izjavo.

Na prvotni dopis c. kr. okrajnega glavarstva v Novem mestu izjavila se je zbornica, da so krajevne razmere občine Zagradec primerne, da se dovoli naprava javne tehtnice v Fužinah.

Ker pa ima po glasu § 11 postave z dne 11. junija l. 1866, drž. zak. št. 85 za napravo javne tehtnice prvo pravico občina Zagradec sama, opozorila je zbornica okrajno glavarstvo na to, da bi po njenem mnenju trebalo, predno se dovoli H. javna tehtnica, sklepa občinskega odbora. Na to je občina sklenila, da ona ne napravi javne tehtnice. Gori omenjeni zakon določa v § 3, da se morajo zapriseči osebe, katerim se podeli pravica za javno tehtnico, pri trgovskem ali v to delegiranem okrajnem sodišču glede na njih dolžnosti natančnega tehtanja, glede naprave potrdil in natančnega vodstva knjig.

§ 4. določa, da prevzame lastnik javne tehtnice, kateri ta posel izroči drugi osebi, za vse poslovanje dotičnega vso odgovornost in jamči za vso škodo, katera bi nastala vsled napačnega tehtanja.

§ 8. pa določa, da se mora vsako tehtanje upisati v posebni register ter natančno navesti ime stranke, oznamenilo blaga in plačano pristojbino ter o tem stranki kot potrdilo izročiti soglasno boleto.

Ker pa od prosilcev glasom pozvedb ne zna H. ne pisati ne brati, C. se je pa pri vojakih navadil samo svoje ime pisati, tedaj bi po mnenju odseka ta dva prosilca ne mogla ta posel opravljati in ko bi dobila javno tehtnico, bi morala za izvrševanje tega posla najeti zmožne osebe.

Ker je pa težko mogoče, da bi se moglo dati takim osebam pravica za javno tehtnico, ker je vender težko reči, da je kdo odgovoren, o katerem se ve, da mora zanj drug službo opravljati, ne da bi ga mogel nadzorovati, za to bi morda bilo le bolj

*

umestno, da se jima da pravica za napravo privatne tehtnice, ako se za to oglasita.

Odsek pa povdarja potrebo za napravo javnih tehtnic, ker je v teh krajih promet z živino dokaj živahen, in ker bi se tudi drugo blago tehtalo, in omenja, da bi bilo najpripravnejšo mesto na kraju, kateri leži ob cesti, ki pride iz Zvirč, Ambruza (okrajna cesta) in Grosupljega (deželna cesta). Povdarja se dalje, da je v Žužemperku že tehtnica, in da se bode pri postaji v Zatičini naredila nova tehtnica, tedaj bode preskrbljeno za one kraje, ki leži na drugi strani Zagradca.

Poročevalec nasvetuje v odsekovem imenu: Čestita zbornica naj v navedenem zmislu poroča c. kr. deželni vladi. Predlog se sprejme.

VII. Zbornični svetnik Andrej Mejač poroča o tarifi semnjev za živino in blago v Brusnici. Občina Brusnice je predložila tržno tarifo deželni vladi v odobrenje, in deželna vlada jo je z dopisom z dne 1. marca l. 1900, št. 3248 poslala zbornici, da naj se le ta izjavi o postaji tarife.

Če se te postavke cenika primerja s pristojbinami, kakor jih določa postava z dne 3. decembra 1868, dež. zak. št, 17 se vidi, da prvi ne presegajo teh, in da so z ozirom na stroške vzdrževanja prostora, živinozdravniškega nadzorstva semnjev in na druge stroške, zelo nizki.

Vsled tega stavi odsek predlog: Zbornica naj v svojem dopisu c. kr. deželni vladi priporoča predloženo tarifo. — Predlog se sprejme.

VIII. Zbornični svetnik Jernej Žitnik poroča o prošnji J. Š. za podelitev koncesije za samostojno izvrševanje dimnikarskega obrta v političnem okraju ljubljanske okolice. Postavno predpisane zmožnosti za samostojno izvrševanje tega obrta ima prosilec.

Gre v tem slučaju le za vprašanje, ali je treba okraju ljubljanske okolice še jednega dimnikarja. V tem okraju so 4 dimnikarji. Poleg teh pa so do 1. julija l. 1898 tudi mestni dimnikarji izvrševali svoj obrt v ljubljanski okolici in vsled tega so bile krajevne potrebe za okolico pokrite.

Mestni dimnikarji in oni iz okolice pa so se konečno dogovorili tako, da prvi svoj obrt v okolici od 1. julija l. 1898 naprej ne bodo več izvrševali in nasprotno, da oni iz okolice izvrševanje obrta v mestu opuste. Vsled tega izvršujejo 4 dimnikarji svoj obrt v celem okraju ljubljanske okoliče. Eden ima sedež na Vrhniki, drugi v Šmarju, tretji v Vodmatu in zadnji pri D. M. v Polju.

Glede na oddaljenost teh krajev je v nekaterih občinah dana potreba še za enega dimnikarja. Iz izjav raznih občin, ki so poročale, da proti podelitvi nimajo ugovora in nekatere, da priporočajo podelitev koncesije Š., je tudi razvidno, da sedanji štirje dimnikarji svoj obrt le prav malo izvršujejo v dotičnih občinah; dalje da hodi v nekatere občine dimnikar iz Kranja itd.

Po mnenju odsekovem bilo bi jako umestno in koristno, ako bi si dimnikarji, ki so v okolici opravičeni svoj obrt izvrševati, razdelili svoj delokrog, kar bi bilo z ozirom na ugodne oddaljenosti njih stajališč zelo prikladno.

Ako se vpošteva krajevne razmere, oddaljenost stajališč dosedanjih upravičenih dimnikarjev, dalje okolščino, da ljubljanski dimnikarji v okolici svojega obrta ne izvršujejo več in slednjič izjave vprašanih županstev, je odsek mnenja, da bi se J. Š. mogla podeliti koncesija za izvrševanje dimnikarskega obrta v sledečih občinah: Studenec, Brezovica, Dobrova, Borovnica, Želimlje in Log.

Odsek predlaga: Zbornica naj v tem zmislu poroča c. kr. okrajnemu glavarstvu v Ljubljani.

Zbornični svetnik Friderik Pauer trdi, da že zdaj nimajo štirje dimnikarji v okolici ljubljanski dosti opravila in le malo zaslužka. Ko bi se še jeden dimnikar nastavil, bi se opravila še bolj razdelila, in že zdaj pičli zaslužek bi se zmanjšal. Akoravno se prositelju ne more odrekati zmožnosti izvrševati samostojno dimnikarski obrt, vender bi ne mogel on podpirati predloga za pomnožitev dimnikarjev, dokler se željam dimnikarjev ne ustreže, da se namreč okraj razdeli v oddelke za posamezne dimnikarje in uvede obligatorično ometanje dimnikov. On tedaj nasvetuje, zbornica naj se izreče, da bi se prositelju za zdaj ne podelila dimnikarska koncesija za okolico ljubljansko.

Zbornični tajnik omenja, da je prositelj sposoben izvrševati samostojno dimnikarski obrt, da je uže prvo polletje l. 1894 izvrševal istega v Ribnici, se nastanil v drugem polletju l. 1896 kot samostojni dimnikar v Mengšu in bi se zdaj rad nastanil v Št. Vidu nad Ljubljano. Ker so se županstva občin Studenec, Brezovica, Dobrova, Borovnica, Želimlje in Log izrekla za prositelja, zato je bil odsek mnenja, da bi se mu dala pravica v teh občinah izvrševati obrt.

Poročevalec Jernej Žitnik omenja, da se je v zadnjih letih mnogo novih hiš zgradilo, in da se je tedaj tudi dimnikarsko delo, pomnožilo in za to priporoča odsekov predlog. — Pri glasovanju se sprejme nasvet Friderika Pauerja. (Konec prih.)

Govedoreja.

(Konec.)

Stroške za tako delovanje po živinozdravniku med letom imajo trpeti dotični posestniki bika, ako ístega ni bilo mogoče pregledati pri kaki drugi priliki ali pa, če so stranke izrecno zahtevale takojšnjo pregledovanje bika.

6. Izvrševati kazenska določila pristaja političnim okrajnim oblastvom po zato veljavnih splošnih določilih.

Izterjane globe se stekajo v zaklad, ki je v vsaki občini ustanoviti za nakup in vzdrževanje bikov plemenjakov in za podpore posestnikom bikov; iz tega zaklada naj se plačujejo tudi stroški za licencovanje bikov.

Deželna vlada si usoja priporočati te nasvete v uvaževanje, kadar se predloži dotični načrt zakona deželnemu zboru ter pripomnji, da bi deželna vlada ne mogla podpirati od deželnega odbora semkaj predloženega spreminjevalnega načrta, kajti isti je, kakor kažejo skušnje, sedaj že skozi sedem let, deloma neizvršljiv, deloma pa povzdigi reje goveje živine naravnost škodljiv."

Na podlagi teh izjav, in sicer c. kr. kmetijske družbe, c. kr. deželne vlade in enkete z dne 30. junija t. l. izreka deželni odbor mnenje, da se premené §§ 3., 8., 10., 20 in 21. zakona z dne 11. avgusta l. 1890. in utemeljuje ta svoj nasvet s tem, da je le tedaj pričakovati uspešno vporabo § 3., če se isti v smislu nasveta c. kr. deželne vlade sprejme, kakor bo tudi le tedaj mogoča redna izvršba zakona, če se v § 20. označeno zvrševanje kazenskih določil odvzame županstvom in isto izroči politiškim okrajnim oblastvom.

Zakon, ki je bil v deželnega zbora seji dne 28. aprila na podlagi teh izvajanj sprejet, se glasi tako le:

Člen I. §§ 3., 8., 10., 20. in 21. zakona z dné 11. avgusta l. 1890., deželnega zakona št. 4. iz l. 1891., razveljavljajo se v svoji dosedanji besedi in se imajo glasiti:

§ 3. Vsaka občina ima dolžnost, za živino, nahajajočo se v nje ozemlji, potrebno število bikov plemenjakov sama nakupiti in vzdrževati, v kolikor ne zadostujejo za to živino rabljeni zasobni biki plemenjaki, ki so v občini.

Stroški za nakup in vzdrževanje občinskih bikov plemenjakov imajo se, v kolikor za njih pokritje ne zadostujejo iz njih porabe izvirajoči prejemki (junčevina), takse za živinske potne liste, globe radi prestopkov proti temu zakonu, potem morebiti iz javnih zakladov dovoljene podpore in drugi dohodki, pokriti iz občinske blagajne.

§ 8. O tem, je li bik dober za pleme, razsodi komisija na podstavi javno zvršene preiskave končno veljavno z večino glasov.

Kadar se bik spozna za dobrega, mora komisija v ta namen, da se rabi za plemenitev, njega posestniku brezplačno izdati dopustni list (licenco), kateri je veljaven dotlej, dokler komisija morebiti ne spozna za potrebno, da se pripelje bik znova pred njo, da razsodi o njega nadaljni pripravnosti.

Komisija mora nadalje o bikih, spoznanih za pripravne, spisovati poseben zapisek in njih stajališča vsako leto v obsežji odkazanega ozemlja razglasiti na način, navaden v tistem kraji.

Okrajna glavarstva, oziroma mestni magistrat imajo pravico, tekom leta izdajati začasne dopustne liste na podlagi izjave okrajnega živinozdravnika, oziroma mestnega živinozdravnika, kateri imajo veljati do prihodnjega rednega licencovanja.

Stroške za tako naknadno licencovanje imajo nositi dotični gospodarji bikov, ako so izrečno zahtevali naknadno licencovanje, in ako ni bilo mogoče okrajnemu živinozdravniku o priliki kakega drugega službenega pota v dotični kraj ogledati bika.

§ 10. Stroški dopuščevalne komisije imajo se pokriti iz občinske blagajne tistih občin, za katere se je komisija sešla, da preišče bike plemenjake.

Kadar se snide komisija v isti namen na prošnjo posameznih posestnikov plemenskih bikov razven določenega časa, plačati morajo oni sami dotične stroške.

§ 20. Zvrševati kazenska določila tega zakona pristaje c. kr. okrajnim glavarstvom, oziroma mestnemu magistratu.

§ 21. Izterjane globe se stekajo v poseben živinorejski zaklad tiste občine, v katere ozemlji je bil storjen prestopek.

Kadar globe ni možno izterjati, izpremeniti jo je v zaporno kazen. Pri tem se za globo do 5 gld. prisodi zapora do 24 ur, nikoli pa pod 6 ur.

Člen II. Ta zakon stopi v veljavo z dnem svoje razglasitve.

Člen III. Mojima ministroma za poljedelstvo in za notranje stvari je naročeno, zvršiti ta zakon.

Kmetijske raznoterosti.

Deželni odbor je dobil od deželnega zbora naročilo, da se pri nakupovanju bikov plemenjakov iz deželnih sredstev ozira na domačo prirejo ter kupuje v deželi take, ako so v čistih pasmah in primerni kakovosti na razpolago. Deželni odbor bo jeseni o priliki premovanja goved nakupoval sposobne bike po posebni komisiji, na kar že sedaj opozarjamo živinorejce, ki imajo čistokrvne sposobne bike v reji.

Poučni in zabavni del.

Čarovnik.

Historičen roman.

Ruski spisal grof E. A. Salias.

(Dalje.)

„Nehote se ti vsiljuje misel, da je hišni gospodar zastareli samec", zašepetal je poluglasno mladi prišlec po nemški.

Potem je, globoko vzdihnivši, kakor kakemu tajnemu mnenju odgovoril glasno:

„Da od nje je možno vsega pričakovati".

Zvok odpirajočih duri ga je zopet vzdramil. Pred njega je stopila ženska srednje rasti v dovolj priprosti in temni obleki s svetlolilovim predpasnikom. Na glavi jej je čepela srednja čepica z dvema dolgima koncoma, visečima s senčna sija, liki naušniki; k čepici je bil

pripet dolg moder trak, najbolj novošegni v vsi Evropi in imenovani trakom. „à la Maria Antoinette“.

Jedva prestopivši prag, uprla je ta ženska v mladega človeka tako uporno in zvedavo svoje oči, da se je oni nehote zmedel in se zardel. Grofinja ga je požirala z očmi; ali v tem pogledu je bilo, razun siljne zvedavosti tudi nekoliko zaničevanja. Zanimal jo je kakor kaka čudna zverina. Na lahno priklonivši glavo, pomole roka, a ne njemu, a na bližnji naslanjač ter izpregovorila tiho in suhotno:

„Prosim vas vsesti se“.

Sama se je vsedla na divan jako daleč od pokazanega naslanjača. Gost se je znova zardel — kajti prvokrat v življenju je sedel in govoril tako oddaljen z žensko. Njemu se je zdelo, da bi bilo bolje in priljudneje stati nego sedeti. Ali on je ubogal, in usevši se na ponujeni naslanjač, pogledal gospodinji v obraz.

Težko je bilo uganiti, koliko je bila grofinja stara. Obraz ni ničesar govoril — kajti ona je bila po navadi silno pobeljena in pobarvana. Suhoten nasmeh tankih ustnic ni ničesar izražal; oči pa so dozdevno predstavljale priletno žensko. Prisoditi bi se ji bilo moglo trideset do štrideset let. Zunanjosti je bila ženska preje zale nego grde ali v pogledu je bilo nekaj odurnega in neprijetnega.

„Grof se je včeraj jako utrudil na plesu in ni prav zdrav, dejala je ona hladno, zato je naročil meni vas vsprejeti in vas to in ono vprašati, ali zjutraj se čisto gotovo vidita z grofom. Pred vsem mi povejte: ali ste bili zadovoljni med potoma z Noričem? Ali je bil vam dovolj postrežljiv? Zaukazano mu je bilo izpolnjevati vse vaše želje“.

Mladi gost je hotel odgovoriti, no grofinja je takoj vskliknila:

„Oh, oprostite! Sem čisto pozabila . . . Ali me umejete? Vprašati namreč hočem“, oddala je, zapazivši začujem njegov obraz, „razumejete li dovolj ruski? Norič mi je sicer pravil, da lepo govorite“.

„Da“, odgovoril je slednjič Alež. Jaz govorim seveda ruski. Mogoče, da izgovarjam nekatere besede nepravilno vsled dolgega prebivanja v Nemčiji . . .

„Tem bolje, ako se še niste popolnoma ponemčili“.

„Jaz tega nisem hotel, kajti spominjam se in zavedam, da sem rojen ruski plemič. Vrnil se bi bil uže zdavnej v Rusijo, da mi ni ded zaukazal ostati v Nemčiji“.

„Vi veste, da vas dolgo niso prizivali, a sedaj so vas pozvali radi jako važnih okolnosti. Nenevadno važnih . . .

„Da. Ali, kakor je vam bržkone znano, jaz o njih ničesar ne vem“.

„Uprav to mi je grof, moj soprog sedaj naročil . . . Namreč pomeniti se z vami. Pri njegovi starosti postane lahko vsako razburjenje in duševno presenečenje škodljivo in celo nevarno njegovemu zdravju, a stvar pa, katero se imava pomeniti je zelo važna. Opominjam vas, da se pripravite z vsemi duševnimi svojimi silami na to gorje . . . Grofinja je umolknila in potem dodala: Da kar vam povem bode za vas jako hudo ali tega nisva midva z grofom kriva. Da vam pojasnim nenavadni sedanji vaš položaj, seči moram mnogo let nazaj in vam povedati, kar se je godilo davno, še preden ste se vi rodili. Znano li je vam, znabiti ste čuli, da se je ranjka vaša mati omožila z vašim očetom proti volji in željam vseh njegovih sorodnikov“.

„Da“, odzval se je Alež, „vem to in sem večkrat slišal od matere“.

„Tem bolje . . . Prvi dve ali tri leta po ženitvi vašega očeta, laskal je Alež Grigorjevič svojo sinaho; ali soproga njegova, Ana Ivanovna, svekra vaše matere bila je proti njej surova in se neutešno jokala, da njen edini sin ni izbral nevesto iz starega ruskega rodu imenitnih plemičev. I vam je to gotovo znano“?

„Da. Mati mi je večkrat pravila, koliko bridkosti je pretrpela od babice Ane Ivanovne“.

„Torej . . . In imela je nekoliko tudi prav: jaz bodem odkritosrčno govorila. Kot dorasel človek bodete mi sami pritegnili, da je Nemka, druge vere, in k temu pa še hči prisiljenčeva ni mogla biti bogsigavedi kaka zavidna nevesta mladega grofa Zarubovskega. Oče vaše matere ni bil nič druzega nego zdravnik, ki se je s pomočjo svoje lekarne pridobil nekaj premoženja. In zdajci pa je hči tega nemškega lekarnarja postala naenkrat grofinja Zarubovska. Sodite sami kako britek mora biti tak pripetljaj . . .

„To jaz ne vem in sem uže tisočkrat slišal, odgovoril je suhotno in srdito Alež, in res ne umejem, zakaj premlevati to, kar je uže davno minilo. Ta žalosten dogodek, mislim, ne more biti žalosten za deda. Isti kriviten mlad človek, ki se je ženil proti volji starišev — je moj oče; ona Nemka lekarnarjeva hči — pa moja mati. In jaz ja kot svoja roditelja ne morem in ne želim soditi. Da povem vam naravnost, da bi bila moja obsodba čisto brez smisla. Ne bodi tega žalostnega, kakor vi menite, dogodka, mene ne bi bilo na svetu. In Alež se je žalostno in pikro nasmehnil. Da tudi moja roditelja in babica, in mnogo drugih sokrivcev je uže davno na onem svetu. Čemu torej vznemirjati njih spomin“!

„Lejte in uprav midva sva dolžna vznemirjati njujin spomin, — menila je suho in jako srdito grofinja. Kar vam povem vse umeli bodete sami zakaj begam njujin spomin! Bodite potrpežljivi in vstrajajte do konca. A povedala vam bodem kar možno kratko in jasno . . . Torej, grofinja Ana Ivanovna se je vedla sosebno surovo nasproti svoji sinahi. Prišlo je nekaj let in to brez — otrok. Grofinja se je tolažila mesec na mesec leto na leto z mislijo, da se bodo rodili vnuki, ie slednjič deček, ki bode po očetu vsekakor grof Zarubovski, ki bode naslednik vsemu ogromnemu premoženju — naslednik imenitnega imena. Minulo je menda po takem šest let ali . . . Ne vem vam povedati . . . Po sodbi raznih zdravnikov in izvedenih ljudij, prepričala sta se Ana Ivanovna, da in tudi vaš oče, da vaša mati nikoli ne bode

odila otrok. Tedaj je babica, ki je bila ženska nenavadno trdega značaja, kakoršnih se nikdo ne spominja v obeh stolicah . . .“

„Da, o tej babici in njenem nravu sem mnogo čul“, rekel je Alež s posebnim smehom, „osobito od starišev“.

Da . . . Grofinja je bila taka ženska, ako bi bila rojena za moža, zavzimala bi bila imenitna in častna mesta. Bila bi znabiti imeniten polkovodec! izgovorila je resno grofinja; ali Alež se je zopet nasmejal in mislil sam pri sebi.

„Da! Bila je hudobna baba . . . pravcata . . .“

„Tedaj je Ana Ivanovna objavila sinu in sinahi, da bode razdrla njujin zakon, carico pa prosila zapreti vašo mater v samostan, a sinu dovoliti oženiti se z drugo . . . Ali je vam to znano“?

„Da“.

„Kmalu potem se je vse umirilo. Grofinja je bila srečna in zadovoljna, nehala pretiti z razdorom, kajti vaša mati je bila noseča. Potem je zagledal luč sveta slab, bolehav, jedva živ deček“.

„Da, rekel je Alež, deček ki se še sedaj ne more ponašati z zdravjem“.

Grofinja ni ničesar odgovorila, uprla presunljivo svoj pogled v oči mladega moža; potem je videzno vzdihnila, povesila oči in izgovorila skoraj šepetaje:

„Zdravje njegovo je bilo toli slabo, da ni niti poluleta živel“.

„Kaj ni živel?!“

„Ne . . . umrl je star pet mesecev“.

„Mari sem imel staršega brata . . . Tega pa nisem vedel . . .“

„Ne. Vi brata . . . to se pravi, vaša mati ni imela več nego samo jednega otroka . . . In ta je umrl“.

XIII.

Grofinja je utihnila. Nastal ja molk. Alež je gledal grofinjo, kajti s prvega je ni umel, ali ko si je po malem jel tolmačiti njene besede, dejal je razločno, no tiho in presenečeno.

„Ne umejem vas kaj hočete povedati?! . . . Starših bratov nisem imel . . . O kakoršnem dečku torej blagovolite pripovedovati, ki je čez poluleta umrl?“

„Deček, ponavljam vam, s katerim je obdarila vaša mati vašega očeta in čez poluleta umrl. Ali to smo izvedeli šele sedaj. In glejte uprav to je tista zadeva in tisto gorje, katero vam nismo mi prizadeli — ampak razmere“.

„Dovolite! . . . Dovolite! . . .“ vskliknil je Alež. Sedaj mi je jasno! Tako je tedaj! Sem slutil. In pogladil je z roko po čelu, kakor bi se bal, da se mu bode jelo blesti. „Dovolite, kaj vi govorite? Za božjo voljo . . . To je taka laž, taka gnjusna izmišljotina, da je zares grdo govoriti glasno o taki neresnici!“

„Dovolite, da vam vse povem . . .“

„Cemu pripovedovati? Meni je vse znano . . . Jedini sin mojih starišev, hočete vi reči ali bolje rečeno, hočete izmisliti, obrekujoč rajne . . . Tisto dete je umrlo, a jaz pa sem . . . Torej, kdo sem jaz? . . . Jaz po takem nisem nič! . . . Odkod sem se vzel?! Na zeljniku sem najden . . . Podvržen sem ali kuplen . . .

„Skoraj je tako . . .“ dejala je otlo grofinja.

„To je peklensko obrekovanje ali . . . Ali šala“.

„Nič se ne begajte! Potrpite, da vam vse povem; prestrigla mu je grofinja besedo. Vašo mater je nenadna otrokova smrt, ki se je pripetila po noči tako presenečila, da je malodane zblaznela . . . In tudi po otroku je žalovala. A najbolj pa se je bala svekre, da bi jo zopet začela psovati in vznemirjati, a čez par mesecev jo hotela ločiti od moža ter jo zapreti v samostan. A ta hip pa jo je hudoba premotila, a hudobni, slabi ali lakavi ljudje — so jej pomagali. Njeno mrtvo dete so skrili. Zjutraj pa so vsi domači izvedeli, da je gospodu Noriču umrl po noči otrok. V sobi mladega grofa pa je mlada grofinja zibala otroka, o katerem je babica po celi Moskvi pravila: „Kako se je on, golobček kar čez noč popravil in odebelil!“ Nedavno so mi pripovedovali očividci, da je od tistega dne, ko je Noriču umrl otrok in pa do časa, ko je mlada grofinja prinesla dete poljubiti babici, minulo nekaj dnij. Niso je mogli takoj prinesti babici, ker je ali spalo ali bolehalo. Ali me umejete sedaj?“

(Dalje sledi).

Novice.

— **Osebne vesti.** Finančni nadkomisar v Ljubljani gosp. dr. Rudolf Roseznik je imenovan finančnim tajnikom; finančna komisarja gg P. Jerovec in Karol Pogačar sta imenovana za nadkomisarja. — Učitelj gosp. Makso Ivanetič v Dobovem pri Krškem je stopil v pokoj. — Redni učitelj na gimnaziji v Novem mestu gosp. dr. Jos. Pipenbacher je dobil naslov profesorja. — Gimnazijski profesor v Ljubljani gosp. Makso Pleteršnik je prosil za umirovljenje.

— **Cerkvene vesti.** Župnik v Tržiču čast gosp. Frančišek Špendal je imenovan duhovnim svetnikom.

— **Poroke.** Premilostni gosp. knezoškof je dne 7. junija poročil v svoji kapeli stotnika gosp. A. Köcka z gdč. Malvino pl. Höchsmann, hčerko ljubljanskega divizijonarja. — V Trstu se je poročila nečakinja ljubljanskega poštnega ravnatelja gdč. Marija Šorli z gosp. Zdenkom Vrbko.

— **Nov samostan.** V Kamniku se napravi samostan šolskih sester.

— **Za radovljiški politični okraj** se snuje mojsterska zadruga s sedežem v Radovljici.

— **Slovenska umetnost.** Na dunajskem dvornem opernem gledališču je gostoval naš rojak tenorist Fr. Bučar s prav povoljnim uspehom. Gospa Irma Polakova je gostovala v Belemgradu in dosegla lep uspeh.

— **Porotne obravnave v Ljubljani.** Zaradi tatvine iz navade je bil obsojen 51letni Adolf Zaruba iz Ljubljane na pet let težke ječe. Zaradi požiga obtoženi 37letni Fr. Dragar iz Sp. Navorš je bil od obtožbe oproščen, obsojen pa na 6 dni zapora in na povrnitev škode v znesku 700 K, ker je po neprevidnosti provzročil ogenj. — Obravnava proti 42letnemu Ivanu Judežu iz Hleve, ki je tožen radi uboja, se je preložila. — Marija Fajdiga z Malega otoka pri Cerknici, ki je bila tožena radi goljufije, je bila oproščena.

— **»Slovenec« pred porotniki.** Lani je bil „Slovenec“, odgovorni urednik Ivan Rakovec, radi žaljenja ljubljanskega občinskega sveta in župana vipavskega Hrovatina, kateremu je očital sleparjenje z občinskim gozdom obsojen na 200 K globe in povrnitev troškov. Kasacijski dvor je to sodbo radi neke formalne napake uničil in odredil novo obravnavo. Ta se je vršila te dni. Mej obravnavo je zastopnik obtožencev ponudil poravnavo. Ponudil je, da plača globe 200 K in vse sodne stroške — blizu 2000 K — ter povrh še poda posebno izjavo, da tožiteljev ni hotel žaliti. To poravnavo je dr. Tavčar velikodušno sprejel in umaknil tožbi

— **Štrajk v Vevčah,** ki je trajal tri tedne, se je končal s poravnavo. Posredovanjem socialnih demokratov se je doseglo, da je tovarna delavskim zahtevam večinoma ustregla.

— **Za sinove vinogradnikov.** Na deželni vinarski šoli na Grmu bo 16. in 17. t. m. praktični pouk o cepljenju trt ter o načinu vspešnega boja proti peronosperi in vidiju. Pouka se lahko udeleže odrasli mladeniči vinogradnih krajev.

— **Talijo za rešitev življenja** v dvojnem znesku 106 K je priznala dež. vlada 16letni Mariji Vencelj iz Jelš pri Krškem, ki je z nevarnostjo za lastno življenje iz ognja rešila dva otroka. Čast takemu dekletu!

— **Velika slovenska slavnost v Celju** bo letos dne 15. avgusta. Ta dan slavi celjski „Sokol“ desetletnico svojega obstanka. Nemški listi že hujskajo na vse načine zoper to slavnost, in celjski obč. svet je že naročil županu, naj stori vse korake, da se slavnost prepreči.

— **Nova zveza.** Mej Mariborom in Ptujem hočejo napraviti novo zvezo z avtomobili za osebni in tovorni promet.

— **Protestantsko gibanje na Štajerskem.** „Slovenec“ poroča, da je v prvih štirih mesecih tekočega leta pristopilo na Štajerskem 300 oseb k protestantizmu. Od teh jih je 150 v Gradcu.

— **»Südmarkische Bank«,** ta najnovejša zoper Slovence naperjena nemška naprava je sedaj gotovo dejstvo. Če Slovenci ne bodo pozorni, jim ta banka lahko mnogo škoduje.

— **Ljubljanska opeka v Goriškem mestnem svetu.** V Gorici popravljajo pokriti trg za sadje in zelenjad. Ob straneh napravijo tudi več malih prodajalnic. Zidajo pa z opeko. Pri tem se je zgodilo nekaj nezaslišanega. Čujte in strmite! Nekdo, baje celo neki uradnik mestnega stavbenega urada, se je drznil naročiti neko vrsto opeke v Ljubljani. Da bi tega nikdar ne storil! Koj so zagnali goriški in tržaški italijanski listi velikansk hrup in šum ker — češ, vporaba slovenske opeke za mestne zgradbe, to je naravnost veleizdaja! Zategadelj pa zahtevajo ti listi od goriškega magistrata, da takoj uvede strogo preiskavo proti krivcu. Obesili ga menda ne bodo, nekaj se bo pa vendarle storilo. V torkovi seji mestnega starašinstva je namreč dr. Graziadio Luzzati (jud) stavil o tem interpelacijo, a predsednik je obljubil, da bode nanjo odgovoril v prihodnji seji. Mogoče, da se ljubljanska opeka, ako je že vzidana, zopet izdere iz zidov ter da se celo potem zidovje razkroji. Uradnika, ki je zakrivil to oskrumbo goriških mestnih naprav, naj bi začeli žgati pri nogah. Oh strašno nad vse strašno! Pri vsem svojem zgražanju nad „ljubljansko opeko“ pa italijanski mogočni gospodje nočejo nič vedeti o tem, koliko Italijanov pa služi lepe novce na stavbah v — slovenski Ljubljani — he? No, najbrže pa goriški opekarji ne izdelujejo takih opek, kakoršnih se je pri stavbi potrebovalo.

— **Slavnost »Trebeviča« v Sarajevu.** Na Binkoštno nedeljo se je vršila v Sarajevu, glavnem mestu Bosne, slavnost, ki je velikega političnega pomena za prebivalstvo Jugoslavije. Ta dan se je blagoslavljalo trobojno zastavo hrvatskega pevskega društva „Trebevič“ v Sarajevu. Na to slavnost je došlo od vseh strani južnoslovanske domovine na tisoče in tisoče slovanskega naroda in celo onega mohamedanske vere. Bil je to pravcati jugoslovanski dan. „Hrvatska Domovina“ dobro pripominja glede te slavnosti: „lansko leto so avstrijski Nemci izdali neki „binkoštni program“, ki se nanaša ne samo na Avstrijo, marveč se tudi dotika Bosne in Hercegovine, kakor sploh izraža voljo, ponemčiti i južni del Avstrije in se polastiti jadranskega morja. Minole nedelje pa je na občnem zboru „Lege“ v mestecu Arco v južnih Tirolah bil izražen namen, da se „otme“ Dalmacijo in Primorsko (Istra, Trst, Gorica) Italiji. No slavlje v Sarajevu je bil odgovor na te nemške in italijanske nakane in izraz, da to slavlje ni samo bosensko marveč v obče hrvatsko slavje itd. In res, v silovitem idealnem navdušenju na tej slavnosti zbranega naroda vseh slojev in v gorečih govorih odličnih Jugoslovanov je bila izražena krepka volja, preprečiti našim zemljačnim sovražnikom njihov namen. Na svečanosti je bilo zastopanih čez 50 hrvatskih pevskih društev z zastavami. V tej manifestaciji so toraj naši Nemci in Italijani lahko videli, koliko uspeha smejo pričakovati od svojega truda proti slovanski vzajemnosti.

— **C. kr trgovinsko ministerstvo** poroča trgovinski in obrtniški zbornici, da se bode vršila pri poštnem in brzojavnem odseku v Belemgradu dne 21. junija t. l. ponudbena licitacija za dobavo žice in siliciumbronza, porcelanastih izolatorijev, železnih nosilcev za izolatorje, žgane žice. Vsaka ponudba mora imeti nadpis ponudba za dobavo žice, porcelanastih izolatorjev in železnih nosilcev na stavbeno ministerstvo in mora tudi imeti kolek za 10 vinarjev. Varščina znaša 20 %. Vzorci so vsak dan na vpogled v omenjenem odseku. Istega dne se bode tudi vršila pri istem odseku ponudbena licitacija za dobavo krivih železnih nosilcev za izolatorje, porcelanastih izolatorjev in železne žice. Kar velja za prej omenjeni ponudbeni razpis, velja tudi za ta razpis.

— **V Ameriko** se je odpeljalo v mesecu majniku iz Ljubljane 218 oseb. Zaradi nameravanega izseljenja pred izpolnitvijo vojaške dolžnosti je bilo aretovanih 10 mladeničev.

— **Nagloma umrl** je te dni v Ljubljani posestnik in mesar Janez Verbič p. d. Zobec iz Planine pri Rakeku.

— **Umrli.** V Kranju je umrl dne 11. t. m. ondotni velezaslužni dekan preč. gosp. Anton Mežnarec v starosti 67 let. — Na Dunaju je v soboto nagloma umrl dr. Kajetan Bulat, jeden načelnikov „Slov. krščanskonarodne zveze“ in dež. glavar isterski. Pokojnik je bil veleugleden in vpliven politik ter si je za gospodarski, kulturni in narodni razvoj Dalmacije pridobil nevenljivih zaslug.

— **Ubeglega trgovca Starkla** so vjeli v Hamburgu in ga pripeljali na ljubljanski Žabjek.

— **Dva dni pod milim nebom brez zavesti** je bila delavka v ljubljanski tobačni tovarni Uršula Črne. Šla je bila na Posavje, nazaj grede pa omedlela in obležala pod nekim kozolcem. Čez dva dni jo je našel ljubljanski policaj in jo odpravil v bolnico.

— **Ulom.** Tat A. Povše, ki je na Kostanjevici pri Gorici iz cerkve ukradel 422 K je bil radi te tatvine obsojen na 11 mesecev težke ječe.

— **V morje skočila** je te dni mej vožnjo iz Trsta v Benetke hči tržaškega veletržca Lavriča gosp. Dora Lavrič.

— **Pri streljanju ponesrečil** je posestnik Fr. Brinovec iz Stare Gore pri Mirni, ko je na binkoštni ponedeljek streljal proti toči. Prepeljali so ga v bolnico v Kandijo.

— **Cigani** so v Preserjih ukradli dva konja.

— **Otroka odložila** je v Ljubljani Ivana Pirnat iz Črnuč. Otroka je odložila vsled bede.

— **Ušla** sta dva ljubljanska prisiljenca Jožef Strobel in Benedikt Bauer, oba Koroščа.

— **Nesreča.** Dne 1. t. m. sta se v Zagorju ob Savi splašili neki konji in z vozom dirjali po cesti. Pri tem je prišla pod kolesa $4^1/_2$letna hči železničnega čuvaja Mrvika, ter vsled dobljenih poškodb na mestu umrla.

— **Posilstvo in umor.** Na cesti iz Lužnice v Lipaljovas na Koroškem so te dni našli truplo neke ženske, ma-

lone nago. Imela je več ran. Kmalu se je izvedelo, da je umorjena babica Ter. Sobota. Izkazalo se je, da jo je najprej posilil in umoril topničar Brandolini iz Malborgeta.

— **Roparski napad.** Nedavno temu se je vračal zidar Anton Gorjup iz Kala proti domu; mej potom pri Bodrežu pa je skočil k njemu neznan človek in zahteval od njega denar, ali ga usmrti. Gorjup je napadalca dvakrat odbil, potem pa mu srečno ušel. Pri sebi je imel 50 gld. denarja, za katere je najbrže vedel napadalec. — Se pač vedno klatijo okrog ničvredni ljudje.

— **Popolni solnčni mrk** so imeli 28. maja v Algieru v Afriki. Slavni zvezdoslovci raznih narodov so prihiteli v Algier opazovat izredno prikazen. Ob 4. uri 30 minut je nastala popolna tema. Arabci in Kabyli, ki so bili v družbi učenjakov, so prestrašeni zakričali. Korono se je videlo s prostim očesom. Merkur in druge zvezde so pričele svetiti. Angleški fotografi so hiteli s fotografiranjem. Noben oblaček ni pokrival neba. Na otemenelem solncu se je na južno-zahodni strani videl svetel žarek, opazili so štiri protuberance. V temi so kričali ptiči in cvetke so zaprle svoje glavice.

— **Menelikova lula.** Črni cesar Abesinije, Neguš Menelik, je storil prisego, da je pokadil prvo in zadnjo pipo tobaka. To se je zgodilo nedavno temu. Menelik je pri neki priliki videl, s kako slastjo kadi neka družba angleških delavcev tobak. To ga je tako zanimalo, da si je tudi dal prinesti pipo ter jo nabasati z najboljšim tobakom. Mislil si je: ako ta stvar tako ugaja priprostemu angležkemu delavcu, zakaj bi ne ugajala tudi mogočnemu cesarju Abesinije? Prižge in prične vleči. Nekaj minut je vlekel, da se je dim valil v oblakih krog njega; kmalu pa odloži pipo in slabo mu je postalo. Moral je v posteljo in se zdraviti več dni. Ko vstane, priseže, da je bila to prva in zadnja pipa tobaka, ki jo je kadil in izdal ukaz, da noben Abesinec ne sme kaditi tobaka, ker je isti škodljiv človeškemu zdravju.

— **Po nedolžnem obsojen pa tudi obešen.** Pred par leti se je izvršil nad nekim posestnikom iz Morfelda v Frankobrodski okolici roparski umor. Zaprli so vsled tega čevljarja Kuhmichelna ter ga tudi jedino na podlagi okoliščin, ki so pričale proti njemu, obsodili na smrt in ga tudi v resnici obesili. Zdaj se pa poroča iz Frankobroda, da se je usmrtil tam neki gozdni pristav ter da je zapustil pismo v katerem trdi, da je on izvršil roparski umor na zgorej omenjenem posestniku.

— **Samomorov** je bilo v minolem mesecu na Dunaju 42, mej temi je bilo 7 žensk, proti 43 v maju lanskega leta in 47 v aprilu letos.

— **Čudna pravda** se je vršila pred nedavno v Strondsbergu v Pennsylvaniji. V imenovanem kraju je imel namreč svoje govore nek vneti zmernostni propovednik; in sicer je, na jezo vseh ondotnih gostilničarjev, dosegel izvrstne vspehe. Ko so v bližini postavili veliko pivarno, je ta temperenclar često javno izražal željo, naj bi Bog s strelo porušil tovarno za pivo. In glej, kakor da je nebo poslušalo na molitev fanatika, prišla je v zgodnji pomladi nenavadno strašna ura in strela je udarila v pivovarno, ki je pogorela do tal. Lastnik, ki še ni bil zavarovan, je tožil propovednika zmernosti na povrnitev 50 000 dolarjev škode. Izredno čuden slučaj je, da so mu v prvem hipu tudi priznali opravičenost tožbe; a ko se je vsa stvar natančno obdelala, odpravili so tožitelja z besedami, da se prepovednika ne more kriviti nesreč, ki jih povzročajo naravne sile.

— **Novo delo Tolstojevo.** Skoro obelodani Tolstoj svoje novo delo pod naslovom „Robstvo naše dobe“. Slavni ruski pisatelj nam pokaže v tem delu pred vsem trpljenje delavcev v mestih. Tolstoj je že prečital ta roman v Petrogradu v ožjem literarnem krogu, kjer je napravil isti globok utis.

— **130 let star človek.** Carigrajski list „Ikdam“ poroča: Cico, sin Štefanov, je 130 let star, čisto zdrav in brez posebnih znakov starosti. Le med brkami ima par belih nitij. Rodil se je v vasi Muzina, okraj Debrina, ki pripada ijaninskemu vilajetu. Do 12. leta so mu pomrli stariši ter je bil več let vrtnar. Leta 1797. se je preselil v mesto Kolonjs. Ima štiri sine in pet hčerâ Še dandanes more hoditi 5—6 ur peš vsak dan. Vedno je vesel in rudeč v licih.

— **Natakarica — pesnikinja.** Pesniki so v vseh slojih človeške družbe. Pesniki so bili in so pastirji, kmetje, rokodelci, obrtniki, dijaki, vojaki, profesorji, advokati, zdravniki, duhovniki, — da, celo papeži in cesarji. No, sedaj se je našla celo med natakaricami pesnikinja. Piše se Jerica Baldauf in služi v Baden-Badenu v gostilni „Zum Krokodil“ Že od mladih nog se je bavila s pesništvom ter študirala Geibla in Rückerta. Izdala je že zbirko svojih pesnij, vender pa meni, da je natakarski stan še vedno boljše plačan kot pesniški. Zato ostane nadalje natakarica. Stara je jedva 22 let ter je baje prav lepo dekletce.

— **Gledališka zavesa štrajka.** V Stuttgartu so hiteli igrati Sudermanovo dramo „Sreča v kotu“. Občinstvo pa je moralo iti domov, kajti železna zavesa se ni hotela dvigniti, ker se je mašinarija pohabila ter so jo mogli popraviti šele po noči.

— **Da boš dolgo živel** ravnaj — po navodu dr. Pearsousa v Čikagu — tako-le: Ne jej nikakih tort in kolačev, ne daj se strašiti, ne nakopuj si nervoznosti, ne pij ne čaja ne kave, nego pij vodo in jej sočivje in zelenjavo. Ako se prehladiš, vzemi kinina in snej čebuljo. Tako je živel ta zdravnik sam, ki ima že 80 let, in je prepričan, da doseže 100. leto. Zdravnik si je pridobil 14 milijonov, a jih je skoraj vse razdelil.

— **Bogata nevesta.** V Novem Jorku se je omožila danes teden gdč. Katarina Clark, hči milijonarja in posestnika bakrenih rudokopov, z Levizom Ruthenfordom Moriesom. Nevesta ima svojega premoženja 24 milijonov mark ter bo še po očetu podedovala večji del njegovih milijonov.

— **Sežgati nista hoteli sestre.** Gospa Julija, posestnica v Badenu, je zapustila svoje premoženje svojima sestrama ter zahtevala v oporoki, da njeno truplo sežgo. Sestri pa sta dali truplo pokopati. Sin pokojničin pa je teti tožil in sodišče v Dunajskem Novem mestu je ukazalo, da morata izpolniti pokojnično voljo. Truplo se bode torej vendarle sežgalo v krematoriju.

— **Z doto jo je pobrisal** menda v Ameriko 24letni dunajski izdelovalec zabojev Edmund Zilzer. Oženil se je šele pred 2 mesecema. Dobil je 28 000 kron dote. Pred 8 dnevi je dejal ženi, da odpotuje za par dni radi trgovine, a nazaj ga ni več. Policija ga zasleduje. Predno je pobegnil, je izpraznil tudi svojo blagajnico in sežgal vse kontoarske knjige.

— **Žensko vseučilišče v Moskvi.** „Regierungsbote“ iz Peterburga javlja, da se s 1. julijem t. l. otvori v Moskvi šensko vseučilišče, ki pa se bode imenovalo „Višji ženski kurzi“. Največ zaslug ima za to šolo naučni minister Bogoljepov.

— **55 oseb utonilo.** Ne daleč sela Ivanovskega na Kami, pritoku Volge, se je pripetila strahovita nesreča. Na plavu je bilo 76 ljudij in čvetero voz z uprego. Plav se je sredi reke prevrnil in utonilo je 55 ljudij in vsi konji.

— **Nečloveški stariši.** Iz. Vel. Varadina poročajo neverjeten čin bestialnih starišev. Ondotna policija je izvedela, da ima zakonski par Mitternacht svojega sina Hermana zaprtega že več tednov v neki luknji ter da ga žive le z ostanki. Sosedje so metali Hermanu, ki je idijot, skozi okno vsak dan nekaj hrane, da ni poginil. Policija je prišla po noči ter odprla tisto luknjo. Herman je čepel na tleh, poln mrčesa in skoraj sestradan. Mati je trdila, da sin besni, in da ga je zato zaprla.

— **Narodne knjižnice na Ogerskem.** Ogerski minister za uk in bogočastje, pomadjarjeni Slovenec dr. Julij Vlašič, namerava ustanoviti v kakih 1000 občinah na državne troške narodne knjižnice. V proračunu za tekoče leto so že postavljeni v to svrho znatni krediti, kajti že to leto mislijo odpreti 200 takih knjižnic, ostale pa v dveh ali treh letih.

Loterijske srečke

V Brnu dne 13. junija t. l.: 43, 62, 79, 8, 63.
Na Dunaji dne 9. junija t. l.: 51, 39, 59, 53, 70.
V Gradci dne 9. junija t. l.: 80, 51, 3, 53, 41.

Vizitnice

priporoča

J. Blasnik-ova tiskarna v Ljubljani.

15

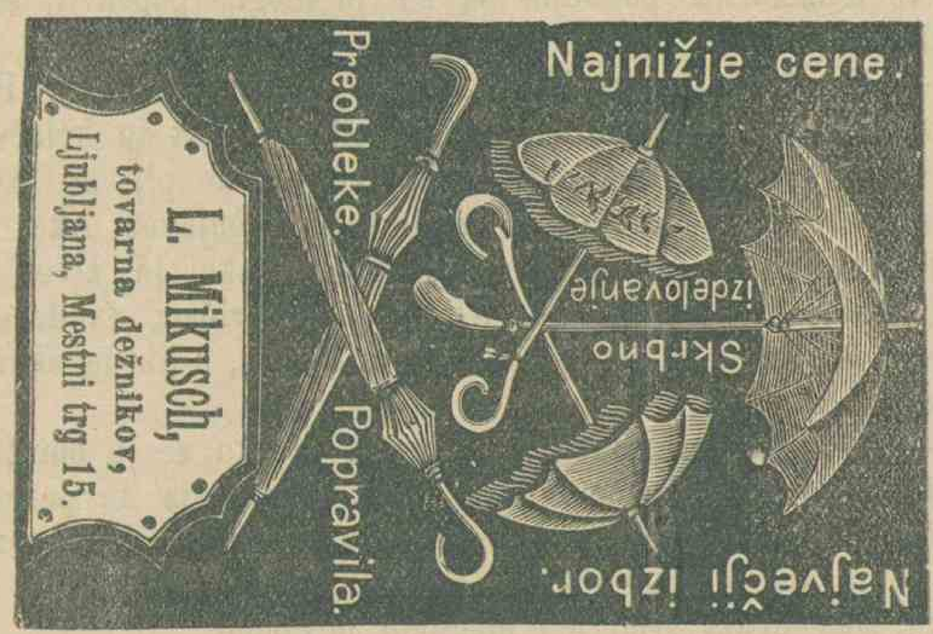

Razpošiljava sukna samo zasebnikom.

En odrezek 3·10 *m* dolg zadostno za 1 moško obleko stane samo

gld.	2·80	iz dobre	pristne ovčje volne
»	3·10	» »	
»	4·80	» »	
»	7·50	» fine	
»	8·70	» »	
»	10·50	» finejše	
»	12·40	» angleške	
»	13·95	» grebenčeste	

En odrezek za črno salonsko obleko fl. 10·—

Blago za vrhnje sukne od 3 gld. 25 kr. meter in višje· loden v mičnih barvah 1 odrezek 6 gld. — 1 odrezek 9 gld. 95 kr. — peruvien in dosking, blago za državne in železniške uradnike in sodnijske talarje, najfinejše grebenčasto in ševejot blago, kakor blago za finančne in žandarmerijske uniforme itd., razpošilja po tovarniških cenah kot reelno in solidno dobro znana

sukno-tovarniška zaloga

Kiesel-Amhof v Brnu.

Vzorce pošlje zastonj in poštnine prosto. Pošiljatve po vzorcih Pozor! P. n. občinstvo se opozori, da se blago veliko ceneje dobi, ako se **naravnost** od nas naroči, kakor pa pri kupcih. Tvrdka **Kiesel-Amhof v Brnu** razpošilja vsako blago po **pravih tovarniških cenah** brez prebitka katerega rabata. (19)

Tržne cene.

V Ljubljani dne 15. junija 1900. Pšenica K 8.20 h, rž K 7.— h, ječmen K 7.— h, oves K 5.80 h, ajda K 9.40 h, proso K 7.— h, turšica K 7.— h, leča K 12.— h, fižol K 11.— h. Vse cene veljajo za 50 kilogramov.

Za bolne v želodcu!

Vsem tistim, kateri so se skozi prehlajenje ali preobilno jed, ali s težko prebavljivo, prevročo ali mrzlo jed ali neredno življenje, želodečno bolezen nakopali kakor: **želodečni katar, želodečni krč, želodečni bol, težko prebavanje ali želodečno zazližanje,** se jim tu dobro domače sredstvo priporoča, kateri izvrstni zdravilni učinek je vže mnogo let izkušenj. To je znano

prebavno in kričistilno sredstvo,

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je iz izborno zdravilnih zelišč z dobrim vinom pripravljeno ter vtrdi in poživi celi človeški prebavni organizem, brez da bi to kakšno čistilno sredstvo bilo. Zeliščno vino odstrani vsa motenja v krvi in čisti vse slabe snovi v krvi, ki bolezni provzročujejo, in deluje na prenovitev zdrave krvi.

Pri pravočasni rabljivosti tega zeliščnega vina, se vsaki želodečni bol kar v kali zatre. Zatorej bi se pred vsem drugim močnim in razjedljivim sredstvom. Ni le zdravju škodujejo, rabilo. Vsa znamenja kroničnega (zastarenega) želodečnega bola so: **glavobol, riganje, zgaga, napenjanje, slabosti z bljuvanjem,** katera vže po kratkem povživanju tega vina prenehajo.

Zabasanje in temu slabi nasledki, kot **tesnoba, kolika, srčno bitje, pomanjkanje spanja, naliv krvi v jetra, vranica** in **v čreva**, se skozi to zeliščno vino hitro in na lahek način odpravi, ker vse slabi snovi iz želodča in črev odstrani.

Suhi bledi obraz, pomanjkanje krvi, slabost, so znamenja slabega prebavanja, slabe krvi in bolnih jeter. Pri popolnem **slabem teku, razdražljive oslabelosti** in **slabem čutu,** kakor **vednem glavobolu** in **pomanjkanju spanja**, odmrjejo taki bolniki počasi pa gotovo. Zeliščno vino pa dá oslabelemu životu **novo moč.**

Zeliščno vino povzdigne tek, povspeši prebavljenje in reditev, ter preosnovi in pospeši in zboljšuje napravo krvi, poživi vzdražene živce in preskrbi bolniku nove moči in novo življenje Mnogobrojna priznanja in pohvalna pisma potrjujejo vse to.

Zeliščno vino se dobiva v steklenicah po **1 gld. 50 kr.** in **2 gld.** v lekarnah v Ljubljani, Litiji, Kamniku, Škofji Loki, Kranju, Radovljici, Idriji, Tolminu, Trebnjem, Novem mestu, Ribnici, Kočevju, Metliki, Črnomlju, Postojini, Ajdovščini, Vipavi, Celju, Sežani, Trstu itd., kakor v vseh lekarnah v Avstro-Ogerskem. Tudi razpošiljajo 3 ali več steklenic po izvirnih cenah na vse kraje Avstro-Ogerske

Proti ponarejanju se svari!

Zahteva naj se izrecno

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

Moje zeliščno vino ni nobeno tajno sredstvo, taisto obstoji iz: Malaga vino 450,0, vinsko žganje 100,0, glicerin 100,0, rudeče vino 240,0, jerebinkovi sok 150,0, češnov sok 320,0, mana 30,0, sladki janež, janež, helenska korenina, amerikanska krepostna korenina. svedrec, kalmus 10,0. Vse to je skupno.

Odgovorni urednik: **August Pucihar.** — Tisk in založba: **J. Blasnikovi nasledniki.**